

Jernej Trebežnik

Fluidnost fantazije

Oblika vode | The Shape of Water

leto 2018

režija **Guillermo del Toro**

država **ZDA**

dolžina 123'

O sorazmerni edinstvenosti magičnega realizma, kakršen zaznamuje umetniški slog mehiškega režiserja Guillerma del Tora, morda priča že dejstvo, da se v nedavnem filmskem spominu kot daleč najbolj relevantna vzporednica lanske uspešnici **Oblika vode** (*The Shape of Water*, 2017) ponuja prav njegov starejši izdelek **Favnov labirint** (*El Laberinto del Fauno*, 2006). Slednji je namreč že predstavljal svojevrsten preplet realistične zgodovinske pripovedi z osrednjim fantazijskim vložkom in je prav tako nosil izrazito politično noto. *Oblika vode* pa vse to prenaša skozi režiserjev zrelejši in neposrednejši filmski izraz, s čimer se predstavlja kot še bolj dostopen, če že ne boljši izdelek.

Zgodba filma *Oblika vode* je v prvi vrsti vezana na lik čistilke Elise, ki v ameriški vojaški raziskovalni ustanovi v času hladne vojne naveže globok, pristen odnos z nenavadno antropomorfno dvoživko. Ker s svojo nemostjo iz družbe izstopa že sama, je v zgodbi o neke vrste morskem stvoru tako najbolj nepozaben lik prav ona. S pomočjo znakovnega jezika, plesa in glasbe, ki odsevajo njena razpoloženja, je tudi brez besed ves čas še kako slišna. V režiserjevem značilnem slogu gre film tudi v smer praznovanja drugačnosti in iskanja humanega v ljudeh ter onkraj njih. To raziskovanje je že uvodoma nakazano v spretnem delu kamere, ki je v skladu z naslovom izstopajoče fluidna, »plavajoča«, glede na sporočilo filma pa tudi relativno čutna, pogosto brez povezave s kakršnim koli človeškim glediščem. S tem film že teži k preseganju antropocentrizma in opozarja na vidik nenavadnega bitja, ki ga skuša tiranski vodja raziskovalnega centra Richard Strickland na vsak način ukrotiti in naposled tudi pokončati. Morda plavajoče gibanje kamere služi še prenosu sporočila o družbenem (ne)razumevanju fluidnosti (spolnih) identitet, saj se bitje zaljubi v Eliso, v splošnejšem smislu pa zagotovo prinaša sporočilo o različnosti in »drugosti«. Afirmiranje nekaterih aktualnih liberalnih hollywoodskih političnih pogledov lahko sicer deluje tudi oportuno in manj daljnovidno kot fantazijski beg pred fašizmom v Favnovem labirintu, a zaradi režiserjeve samosvoje filmske govornice kljub temu nikoli zares ne zvedeni.

Oblika vode, 2017

Malce moteče bi lahko delovala še relativna površnost nekaterih elementov in likov, denimo Stricklanda, ki predstavlja obraz konservativne, rasistične, nacionalistične Amerike ter lepo služi zajemanju povojnega vzdušja makartizma, a je njegov izrazito negativen značaj skoraj preveč enostranski. Na srečo film željo po bolj poglobljenem spuščanju v stranske tokove pripovedi nakaže ob znanstveniku in ruskem vohunu dr. Hoffstetlerju, še v večji meri pa ob Elisinem sostanovalcu Gilesu, ki polni ekranski prostor z mešanico osamljenosti, strahu pred staranjem in trpljenja ob neizpolnjenih umetniških ambicijah, hkrati pa scenarij z njegovo prikrito homoseksualnostjo in odzivom okolice nanjo spet vstopa v polje družbenega.

Tudi onkraj likov in potencialnih političnih implikacij *Oblika vode* deluje kot fantazijski film, ki ni primeren le za ljubitelje žanra. Čeprav je zaplet navsezadnje prefinjena mešanica filmov, kot sta **Stvor iz črne lagune** (*The Creature from the Black Lagoon*, 1954, Jack Arnold) ter **Lepotica in zver** (predvsem *La Belle et la Bête*, 1946, Jean Cocteau in René Clément), hkrati pa navdahnjen s hibo glavne junakinje ponuja nostalgčna posvetila nekaterim slavnim trenutkom neme dobe, je njegova obravnava odkritja »pošasti« nekonvencionalna, mizanscena pa dodelana do te mere, da kljub znanstvenofantastičnemu dogajanju deluje vključujoče ter v službi pripovedi. **E**